

РИБАРСТВО

I. ЗАКОНОДАВНА И АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА	2
A. Законодавство за рибарство	2
B. Административна структура	3
II. РИБАРСТВО И СТРУКТУРА НА ФЛОТАТА	7
A. Рибарска флота	7
B. Регистрирање на флотите	7
C. Рибарски дозволи	8
D. Улов и истовар	8
E. Друго	9
III. НАЧИНИ НА КОНТРОЛА И КОНТРОЛНИ АКТИВНОСТИ	11
A. Финансиски средства	11
B. Човечки ресурси	11
C. Надлежност за контрола	12
D. Опрема за спроведување на контролата	12
E. Собирање на податоци	13
F. Инспекција	14
IV. ЗАКОНСКИ ПРОЦЕДУРИ ЗА КАЗНУВАЊЕ ЗА ПРЕКРШОЦИ	16
V. ДРЖАВНА ПОМОШ ВО СЕКТОРОТ НА РИБАРСТВО	18
VI. МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ ВО РИБОЛОВОТ	19

I. ЗАКОНОДАВНА И АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА

A. Законодавство за рибарство

Ве молиме опишете ги основните елементи од вашето национално законодавство што се однесуваат на рибарството

Севкупниот риболов во Република Македонија се врши на слатководни риболовни подрачја и ревири. Законодавната рамка на рибарството во Република Македонија го опфаќа користењето, управувањето и заштитата на рибниот фонд од риболовните води и е содржана во следните закони и подзаконски акти:

- Закон за рибарството (“Службен весник на РМ” бр. 62/93)
- Закон за концесии (“Службен весник на РМ” бр. 25/02, 24/03“)
- Закон за заштита на природата (“Службен весник на РМ” бр. 67/04)
- Правилник за минимумот потребна опрема за основни хидролошки и ихтиолошки анализи (“Службен весник на РМ” бр 3/94);
- Правилник за хигиенско - техничките услови на пунктовите за поаѓање и враќање од риболов (“Службен весник на РМ” бр 3/94);
- Правилник за начинот за вршењето на рибарско - чуварската служба и за образецот на легитимација за чувар на рибниот фонд (“Службен весник на РМ” бр 3/94);
- Наредба за големината на рибите под која не смеат да се ловат (“Службен весник на РМ” бр 3/94);
- Наредба за часови за ловење на риби ноќно време (“Службен весник на РМ” бр 3/94);
- Наредба за ловостој на одделни видови риби и други корисни животни од рибниот фонд по одделни риболовни подрачја и ревири како и ограничување на риболовот за време на ловостој (“Службен весник на РМ” бр 3/94);
- Упатство за издавање и образецот на дозволата за спортски риболов (“Службен весник на РМ” бр 3/94);
- Упатство на образецот на легитимацијата за стопански риболов (“Службен весник на РМ” бр 3/94);
- Наредба за видови на риболовни средства што може да се употребуваат за вршење на стопански и спортски риболов, како и ограничување на употребата на одделни риболовни средства за стопански и спортски риболов (“Службен весник на РМ” бр 33/99);

Со Законот за рибарството (“Службен весник на РМ” бр. 62/93) се уредува користењето, управувањето и заштитата на рибниот фонд од риболовните води. Под користење на рибниот фонд, во смисла на овој закон се подразбира одгледување како и ловење на риби и други корисни животни на начин со кој се обезбедува трајна репродукција и заштита. Риболовот може да биде стопански, спортски и риболов за научно истражувачки цели. Рибниот фонд од отворените риболовни води за стопански риболов (Охридско Езеро, Преспанско Езеро и Дојранско Езеро) и акумулациите кои за стопански риболов ги определува Владата на Република Македонија се дава на користење со одобрение (концесија) на домашно правно лице, а за спортски риболов на спортски риболовни друштва или други домашни правни лица во времетраење од 5 години. Користењето се дава по предходно доставен петогодишен план за унапредување, заштита и користење на рибниот фонд и доколку се исполнуваат пропишаните услови. Спортскиот риболов се врши врз основа на дозвола која ја издава Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство преку корисникот. Корисникот на рибниот фонд е должен да врши непосредна заштита и унапредување на рибниот фонд и презема мерки за спречување и сузбивање на рибни болести и штетници. Риболов за научно истражувачки цели се врши од научни институции во соработка со концесионерите и по претходно обезбедена дозвола.

В. Административна структура

1. Доставете органограм со кој се опишува организацијата на администрацијата и инспекцијата во областа на рибарството. Опишете ја релацијата меѓу овие институции и хиерархијата во системот.

Администрацијата и инспекцијата во областа на рибарството е организирана на следниов начин:

Во рамките на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство постои Сектор за земјоделство кој е надлежен за изготвување, предлагање и спроведување на законската регулатива, како и за управни и стручни прашања од областа на рибарството. Во процесот на изготвување и предлагање на законската регулатива Секторот се консултира и координира со другите надлежни органи на државната управа, како и со релевантните научни институции и корисниците на рибниот фонд.

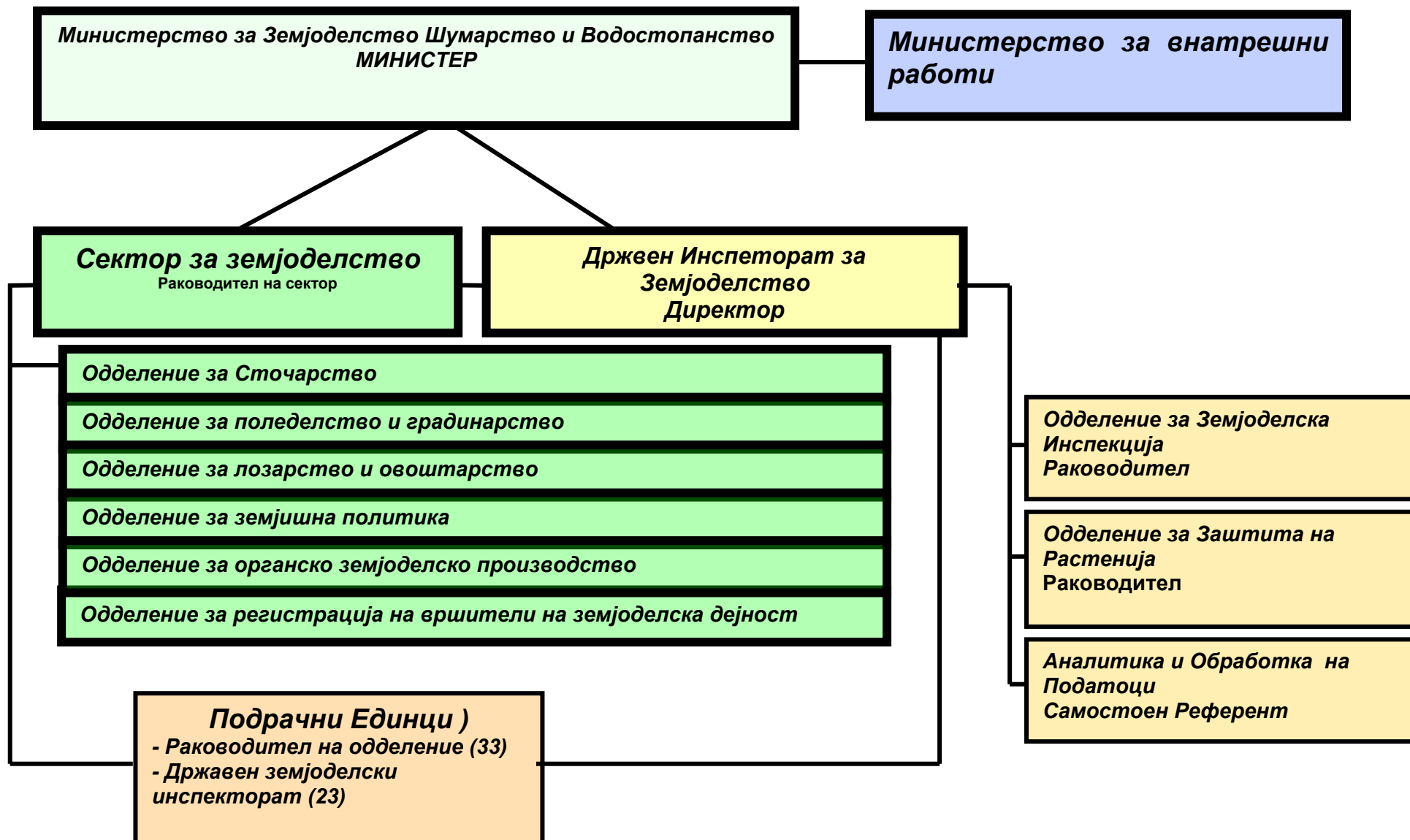
Со Секторот раководи раководител на сектор за земјоделство во чиј состав е одделението за сточарство и 33 одделенија за земјоделство во подрачните единици со раководители.

Државниот инспекторат за земјоделство е орган во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство кој е непосредно одговорен за надзорот над спроведувањето на одредбите од Законот за рибарството (“Службен весник на РМ” бр.62/93).

Со Државниот инспекторат за земјоделство раководи Директор. Во состав на инспекторатот има одделение за земјоделство со раководител на одделение и 23 државни инспектори, одговорни за инспекциски надзор за сите риболовни води во Република Македонија.

Во одредени контроли интервенираат и органите на Министерството за внатрешни работи (независно и/или во соработка со Државниот инспекторат за земјоделство), а нивните односи се согласно Законот за организација и работа на органите на државната управа (“Службен весник на РМ” бр 58/00).

Органограм за органи на администрација и инспекциска контрола во областа на рибарството

2. Дали има планови за воведување на нови тела или друга промена во организационата структура на краток и среден рок?

Конкретни планови за промена на организационата структура во рибарството во Република Македонија на краток и среден рок нема. Евентуални промени по однос на воведување на нови тела може да прилезат со изработувањето и носењето на Закон за рибарство (IV/2007 година), кој треба, покрај користењето на риболовниот фонд од отворените риболовни води да ја опфати и аквакултурата.

3. Опишете го процесот на донесување одлуки и начинот на којшто се делегираат надлежностите.

Законските прописи и подзаконските акти се изготвуваат од Одделението за сточарство по предходна соработка со релевантните научни институции од областа на рибарството, како и со корисниците на рибниот фонд. Во својата финална фаза предлог прописите се доставуваат на мислење до сите засегнати субјекти во областа на рибарството. Предлог законите во натамошната постапка минуваат низ Владина и Собраниска процедура. Подзаконските акти ги носи Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство. Во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство раководителот на секторот за земјоделство е директно одговорен пред министерот, а раководителот на одделението за сточарство е задолжен за реализација на активностите и нивна координација, и е одговорен пред раководителот на секторот.

4. Опишете го протекот на информации помеѓу надлежните институции. Дали постојат случаи кога протекот на информации не се одвива како што треба? Што се презема за да се спречат тие недостатоци?

Во рамките на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Секторот за земјоделство и Државниот инспекторат за земјоделство имаат непосредна соработка која е регулирана во Законот за рибарството ("Службен весник на РМ" бр.62/93). Управната постапка ја води Секторот за земјоделство, а надзорот Државниот инспекторат за земјоделство.

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство е во непосредна соработка со другите надлежни органи и институции од областа на рибарството.

Протокот на информации е отежнат поради недоволната екипираност, како и техничка опременост на службите. За надминување на недостатоците во протокот на информациите во фаза на реализација е ИТ стратегија во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство во функција на мрежно поврзување на службите. Истата се планира да се финализира во наредните три години во зависност од расположливите финансиски средства. Првата фаза ќе заврши во 2005 година, и истата е финансирана од CARDS програмата.

5. Опишете ја администрацијата поврзана со пазарната политика (особено за контрола на применувањето на општите пазарни стандарди, на пристаништата и на пазарите на големо и за информирањето на потрошувачите, контрола на количествата кои се повлекуваат од пазарот, прибирање на пазарните информации за НУТС регионите, прибирање и пренесување на податоците во врска со режимот на цени, примена на услови на признавање за организациите на производителите).

За контрола на применувањето на стандардите на пунктовите за поаѓање и враќање од риболов и за предавањето на уловената риба надлежен е Државниот инспекторат за земјоделство.

За заедничките пазарни стандарди на пристаништата и на пазарите на големо и за информирањето на потрошувачите надлежни се Министерството за економија и Министерството за здравство, а за контрола на производите кои се повлекуваат од пазарот надлежни се Управата за ветеринарство, Државниот пазарен инспекторат и Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

За собирање, обработка и објавување на податоците за пазарните информации и информациите во врска со режимот за цени на земјоделско прехранбените производи надлежен е Државниот завод за статистика. Номенклатурата на територијални единици за статистика-НУТС во Република Македонија е донесена од страна на Владата на Република Македонија во април 2001 година и објавена во Службен весник на РМ бр.31/01. Во Република Македонија сеуште не се водат статистички податоци за пазарните информации и информациите во врска со режимот за цени на земјоделско прехранбените производи по NUTS региони.

Согласно одредбите на Законот за здружение на граѓани и фондации ("Службен весник на РМ" бр.31/98) постои можност за формирање на здруженија.

6. Дали постои посебна структурна политика за рибарството? Доколку постои, дадете информации за надлежната институција и краток опис на постапките.

Рибарството како гранка спаѓа во секторот за земјоделство. Во моментот не постои посебна структурна политика за рибарството.

Во делот на рибарството, државната помош се планира преку годишните програми за поттикнување на развојот на земјоделството што ги изработува Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (Секторот за земјоделство). Мерките во рибарството се во правец на неговото унапредување преку порибување на риболовните подрачја и ревири. Финансиската поддршка е наменета за производството на автохтони видови риби од регистрирани одгледувачи, како и набавка на подмладок од одредени видови риби и извршено порибување со истите.

За користење на финансиската поддршка, корисникот на рибниот фонд поднесува барање до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство со соодветна документација и податоци за одгледаниот или набавениот подмладок, како и за извршеното порибување. Исплатата на средствата е преку Секторот за поддршка во земјоделството и рурален развој, а надзорот и контролата ја врши Државниот инспекторат за земјоделство. Прегледот на реализирани средства наменети за рибарството е даден во следната табела:

Исплатени средства по години во МКД					
Година	1999	2000	2001	2002	2003
Порибување на риболовни подрачја	3.200.000	3.000.000	5.000.000	5.000.000	3.200.000
Порибување на риболовни ревири	300.000	600.000	400.000	—	300.000
Извор: Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство Обработка: Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство					

7. Како вашата администрација ќе ја администрира структурната помош во секторот рибарство?

Во рамките на Стратегијата за прилагодување на македонскиот земјоделски прехранбен сектор кон Заедничката земјоделска политика на ЕУ усвоена од страна на Владата на Република Македонија (29.11.2004 година) се предвидува изготвување на Стратегија за

рурален развој во 2005 година и Програма на Владата за земјоделска и структурна политика и развој на руралните подрачја во 2006 година. Овие документи ќе претставуваат основа за имплементација на национални политики усогласени со Заедничката земјоделска политика на ЕУ, со посебен осврт на градење национален систем за администрација на структурните фондови на ЕУ.

II. РИБАРСТВО И СТРУКТУРА НА ФЛОТАТА

A. Рибарска флота

1. Кои се основните риболовни активности во вашата земја и каква е нивната географска распореденост?

Во Република Македонија, риболов како стопанска гранка се врши на трите природни езера (Охридско, Преспанско и Дојранско Езеро) и на акумулациите, кои со одлука на Владата на Република Македонија се одредуваат како риболовни подрачја. Спортски риболов се врши на сите риболовни води.

Риболовот се обавува по предходно добиена концесија, согласно Законот за рибарството ("Службен весник на РМ бр. 62/93") и Законот за концесии ("Службен весник на РМ бр. 25/02,24/03").

2. Каде се лоцирани рибарските пловни објекти и кои се нивни подрачја на делување? Каква опрема користат?

Рибарските пловни објекти (чамци), се лоцирани на пунктови, определени од страна на концесионерите. Заради конфигурацијата и пловноста на езерата, рибарењето е можно на целата површина на езерата на територијата на Република Македонија.

Во Република Македонија се врши улов на слатководна риба, па затоа нема значајна рибарска флота. За пловни средства се користат чамци тип пасара, со должина до 5,00 метри и ширина од 1,70 метри, со вонбродски мотор со јачина од 2,94KW и други.

Опремата за вршење риболов е пропишана во Наредбата за видови риболовни средства што може да се употребуваат за вршење на стопански и спортски риболов, како и ограничување на употребата на одделни риболовни средства за стопански и спортски риболов ("Службен весник на РМ" бр.33/99).

B. Регистрирање на флотите

1. Дали вашата земја има регистер на флотата? Доколку има, опишете ја административната структура за регистерот на флотата и посочете го неговиот статус.

Во Капетанијата на пристаништата, како орган во состав на Министерството за транспорт и врски, се води регистар на чамци. Уписот во регистарот на чамци се врши согласно Законот за внатрешна пловидба ("Службен весник на РМ" бр.27/00) и Правилникот за чамци ("Службен весник на РМ" бр. 34/01).

Согласно Законот за внатрешна пловидба (“Службен весник на РМ“ бр.27/00), Регистарот на чамци е јавна книга, а ја води Капетанијата на пристаништата.

C. Рибарски дозволи

1. Како е организирано издавањето на рибарски дозволи?

Согласно Законот за рибарството (“Службен весник на РМ“ бр.62/93) и Законот за концесии (“Службен весник на РМ“ бр.25/02,24/03”) рибниот фонд за стопански риболов на риболовните подрачја се дава на користење – концесија на правно лице кое поднесува рецензиран петогодишен план за унапредување, заштита и користење на рибниот фонд. Заради организирање на стопански риболов, корисникот на рибниот фонд е должен на секој рибар да му издаде легитимација за стопански риболов чиј образец е пропишан во Упатството за образецот на легитимацијата за стопански риболов (“Службен весник на РМ“ бр. 3/94). Согласно ова упатство со легитимацијата се утврдува својството на рибарскиот работник-рибар. Легитимацијата ги содржи следните податоци: број под кој истата е издадена, фотографија и своерачен потпис на рибарот, име на корисникот на рибниот фонд, лични податоци на рибарот, датум на издавање и потпис на овластено лице. Легитимацијата важи во времетраење додека рибарот ја врши дејноста кај корисникот на рибниот фонд.

Дозволите за спортски риболов на риболовните води ги издава Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство преку корисникот на рибниот фонд согласно Упатство за издавање и образецот на дозволата за спортски риболов (“Службен весник на РМ“ бр. 3/94) Дозволата содржи: податоци за корисникот на рибниот фонд, лични податоци на спортскиот рибар, наплатен износ во денари, датум на издавање и потпис на овластено лице. Дозволите можат да бидат едnodневни, седумдневни, 15 дневни и годишни.

2. На кој начин се повлекуваат дозволите кога не се задоволени условите утврдени при нивното издавање?

Согласно Законот за рибарството (“Службен весник на РМ“ бр.62/93) и Законот за земјоделска инспекција (“Службен весник на РМ“ бр.38/04) при вршењето на надзорот, надлежниот инспектор е овластен и за привремено одземање на уловот, на легитимацијата за стопански риболов, како и на риболовните средства доколку констатира неправилности во работата на корисниците на рибниот фонд и одземање на дозволата за спортски риболов и на риболовните средства при непочитување на законските одредби за спортскиот риболов.

D. Улов и истовар

1. Прикажете статистички податоци за уловот и истоварувањето по видови на рибарство.

Производство и улов на слатководни риби					
Година		2000	2001	2002	2003
Вкупен улов		1834	1135	1238	1486
Улов на отворено		852	458	533	640

Производство во рибници		982	677	705	846
1	кечига				
2	смуѓ	7	4	4	5
3	сом	3	3	2	2
4	крап	263	163	178	280
5	штука		3	3	1
6	лињак	1	1	1	1
7	мешовита риба 1	19	12	15	15
8	мешовита риба 2	28	17	20	23
9	бела риба	20	12	15	16
10	укљева	110	68	74	89
11	егула	50	50	40	40
12	кубла				
13	ципал				
14	друга риба од поточни води	38	23	28	31
15	пастрмка	836	517	564	880
16	младица	173	107	117	25
17	липљан				
18	други риби	286	155	177	78

Извор: Државен завод за статистика
Обработка: Државен завод за статистика

Производство на спатководни, (конзумни) риби во рибниците		
во тони		
	Пастрмка	Крап
2000	720	262
2001	519	158
2002	560	145
2003	672	174

Извор: Државен завод за статистика
Обработка: Државен завод за статистика

Е. Друго

1. Дали постои организација на производители?

Во Стопанската комора на Република Македонија врз основа на Законот за стопанските комори ("Службен весник на РМ" бр.54/02), производителите на риби се организирани во своја организациона форма "Групација на производителите на риби" која дејствува во рамките на здружението за земјоделство и прехранбена индустрија, при Стопанската комора на Република Македонија.

2. Дали постојат посебни одредби за информирање на потрошувачите?

Одредбите за информирање на потрошувачите се регулирани со Законот за заштита на потрошувачите (“Службен весник на РМ” бр. 38/04).

Со овој закон е определена обврската на производителите, трговците и дистрибутерите да ги информираат потрошувачите за опасните својства на пооделни производи. Исто така со законот е определено дека производителот, односно дистрибутерот во случаи кога ќе осознаат дека се пуштени во промет опасни производи се должни веднаш да преземат мерки за повлекување на истите од прометот.

Надлежните инспекциски органи во делокругот на своите активности треба да утврдат кои производи се опасни и да преземат иницијативи за утврдувањето на нивниот квалитет и опасноста што тие ја имаат за потрошувачите и на тој начин да преземат мерки и соработуваат со производителите и потрошувачите за отстранувањето на опасностите што одделни производи можат да ги предизвикаат.

Согласно член 128 од Законот за заштита на потрошувачите (Службен весник на РМ бр. 38/04), здруженијата на потрошувачи имаат право да го известат надлежниот инспекциски орган кога ќе дознаат за производи и услуги со недостаток или опасни производи и услуги. Исто така здруженијата имаат право да им даваат информации на потрошувачите за нивните права и за појавите на пазарот.

Надлежните владини институции и инспекциски органи се овластени да ги известуваат потрошувачите за опасноста и ризиците кои ги носат одделни производи, преку медиумите, со одржување на прес-конференции и преку други начини на информирање.

Организацијата на потрошувачите на Македонија соработува и контактира со сите печатени и електронски медиуми во Република Македонија, при што се залага за поголема транспарентност во својата работа.

3. Дали постојат стандарди за маркетинг?

Пазарните стандарди се регулирани со Правилникот за квалитет на рибите, раковите, школкарите, морските ежови, жабите, желките, полжавите и нивните производи (“Службен лист на СФРЈ” бр. 65/79 и 48/84).

Со правилникот се пропишуваат минималните услови што во поглед на квалитетот мораат да ги исполнуваат наведените производи, како и условите за обезбедување и зачувување на квалитетот.

Условите пропишани со овој правилник мораат да бидат исполнети како во процесот на производството, така и во прометот и на производите.

III. НАЧИНИ НА КОНТРОЛА И КОНТРОЛНИ АКТИВНОСТИ

A. Финансиски средства

1. Колкав е износот на буџетските средства (во евра) наменети за контрола на рибарството? Дали тие средства се зголемуваат или намалуваат?

За вршење на активности за контрола во рибарството е надлежен Државниот инспекторат за земјоделство. Финансирањето на активностите е од Буџетот на Република Македонија. Средствата се реализираат преку Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство. Посебна аналитика за износот на буџетските средства наменети за контрола на рибарството не се води.

2. На кој начин се распределуваат овие средства?

Средствата се распределуваат во зависност од висината на планираниот буџет на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, активностите и бројот на ангажираните инспектори.

B. Човечки ресурси

1. Колку лица се вклучени во контролата на рибарството? Каква е распореденоста на кадарот помеѓу релевантните надлежни институции? Дали ресурсите се намалуваат или зголемуваат?

Во инспекцискиот надзор се вклучени 26 државни инспектори за земјоделство. Посебна активност имаат инспекторите во подрачните единици каде се наоѓаат риболовните подрачја (Охридско, Преспанско и Дојранско Езеро) и акумулациите одредени за стопански риболов. Согласно Законот за рибарство (Службен весник на РМ" бр. 62/93), корисниците на рибниот фонд се должни да вршат физичка заштита преку своите платени рибочуварски служби. Бројот на рибочуварите во зависност од потребите на концесионерите на сите риболовни води е променлив и се движи до 35 лица. Во инспекцискиот надзор учествуваат и соодветните служби во Министерството за внатрешни работи. Со оглед на тоа дека не постои посебна служба за контрола во рибарството бројот на лица кои се вклучени во контролата зависи од моменталните потреби.

2. Каков е работниот распоред на рибарските инспектори (целосно работно време, скратено работно време, работни часови итн.) ? Колку вкупно лица се директно вклучени во контролата на рибарството (инспекции)? Колку од нив се администратори? Ако службените лица имаат и други задолженија, колкав дел од своето работно време трошат за контрола на риболовот?

Државните инспектори за земјоделство и рибочуварските служби имаат полно работно време, а по потреба се и дополнително ангажирани. Во контролата се директно вклучени 4 инспектори, а останатите се вклучуваат кога се вршат акциски контроли. Во државниот инспекторат за земјоделство има еден администратор. Вработените во соодветните служби во Министерството за внатрешни работи во акциите се вклучуваат по потреба.

3. Како е образовната структура на надзорниот персонал? Дали е обезбедена обука и од што се состои таа ?

Согласно Законот за земјоделската инспекција (“Службен весник на РМ” бр. 38/04), сите земјоделски инспектори се со висока стручна спрема - Факултет за земјоделски науки и храна. Посебна обука за инспекторите не постои. Усовршувањето и стручното оспособување се врши преку редовни и повремени семинари и советувања.

C. Надлежност за контрола

1. Каде се дефинираат надлежностите на инспекцијата?

Надлежностите на инспекцијата се дефинираат со Законот за земјоделската инспекција (“Службен весник на РМ” бр. 38/04) и Законот за рибарството (“Службен весник на РМ” бр. 62/93) , како и со нивните подзаконски акти.

2. Опишете ја надлежноста на контролата за сите видови на надзорен персонал.

Државниот земјоделски инспектор покрај општите овластувања, согласно Законот за рибарството (“Службен весник на РМ” бр. 62/93) е овластен и за:

- вршење преглед на ловењето и на уловот на рибите и на други средства со кои се врши риболовот, на легитимациите за вршење стопански риболов и на дозволите за вршење спортски риболов;
- вршење преглед на објектите, пунктовите, деловните простории и книгите за евиденција за уловеното количество риба на корисниците кои го користат рибниот фонд и ставаат во промет риби;
- привремено одземање на уловот, на легитимацијата за вршење стопански риболов и дозволата за вршење спортски риболов, како и на риболовните средства и
- вршење надзор над порибувањето на отворените риболовни води.

Корисникот на рибниот фонд согласно Законот за рибарството (“Службен весник на РМ” бр. 62/93) е должен да формира рибочуварска служба за непосредна заштита на рибниот фонд, која работи согласно Правилникот за начинот на вршењето на рибарско чуварската служба и за легитимацијата за чувар на рибниот фонд (“Службен весник на РМ” бр. 3/94).

3. Имаат ли инспекторите јасен опис за опсегот и за ограничувањето на нивните надлежности?

Инспекторите имаат јасна представа за доменот и ограничувањето на нивните надлежности. Сите инспектори мора да ги познаваат законите според кои вршат надзор и сопствените овластувања согласно важечките прописи.

D. Опрема за спроведување на контролата

1. Какав опрема е достапна за спроведување на контролните активности? На кој начин се распределува опремата помеѓу различните надлежни институции?

Државните инспектори за земјоделство за надзорот имаат на располагање 20 службени автомобили сопственост на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, а за надзор на риболовните подрачја користат пловни објекти од концесионерите и од Министерството за внатрешни работи.

2. Во каква состојба е опремата за контрола? Колку е стара? Дали се планира да се обнови?

Опремата во сопственост на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (автомобилите) е во задоволителна состојба со просечна старост од 6 години. Обновувањето на возниот парк се врши во зависност од расположивите средства во Буџетот на Република Македонија. Состојбата на пловилата во сопственост на корисниците е незадоволителна, а обновата зависи од нивната финансиска состојба.

3. Дали опремата е соодветна за извршување на задачите? Опишете ги потребите.

Опремата за извршување на задачите е несоодветна. За успешно извршување на задачите потребна е набавка на пловни објекти, мерни инструменти и заштитна опрема за што треба да се направи детална анализа.

4. На кое ниво е компјутеризацијата ?

Компјутеризацијата е на ниско ниво. Дел од Државните инспектори располагаат со персонални компјутери, не се врзани во интерна мрежа и немаат пристап до интернет.

Е. Собирање на податоци

1. Како е организирано прибирањето на податоците од риболовот?

Корисниците на рибниот фонд се должни да достават Извештај за реализација на годишните програми кој ги содржи податоците за извршениот риболов (количини на изловена риба по видови) до Министерството за Земјоделство, шумарство и водостопанство, најдоцна два месеци по истекот на временскиот период за кој се однесува извештајот.

Податоците за статистиката за рибарство ги прати одделение за земјоделство, шумарство, лов, риболов и животна средина при секторот за деловни статистики во Државниот Завод за статистика, и тоа само за слатководно рибарство. За таа цел се спроведува годишно истражување “Годишен извештај за слатководно рибарство” – ЗЕ-62, кое се спроведува низ целата територија на Република Македонија. Како единици за пратење се јавуваат рибарските претпријатија и рибарските задруги, регистрирани физички лица и здруженијата и сојузите по општини кои ги опфаќаат спортските риболовци. За одредување на извештајните единици се користи националната класификација на дејности (НКД), која се базира на класификацијата NACE 1.Rev.1. Од оваа класификација се користи подрачјето В/05 од НКД кое ја покрива областа рибарство. Годишниот извештај за слатководно рибарство се спроведува за правни и физички лица кои се бават со излов на отворени, слатководни води, (реки, езера, канали, акумулации и слично), или правни или физички кои се регистрирани за производство на слатководна риба и други слатководни организми.

Контролата на податоците од доставените извештаи до министерството ја врши Државниот инспекторат за земјоделство, а проверка на квалитетот на податоците кои ги обработува Државниот завод за статистика, не постои. Се води евиденција на достигнати прашалници – потполнети или празни, но не се мери нивната вредност т.е. опфатот на одговорите.

2. Какви научни податоци се собираат и кој ги користи истите? Дали научните податоци се користат за управување со рибниот фонд?

Институции кои се бават со научни истражувања во рибарството се Јавните Научни Установи Хидробиолошки завод – Охрид и Институт за сточарство - Скопје, Факултетот за земјоделски науки и храна и Факултетот за ветеринарна медицина. Научните проекти во голем дел се

однесуваат на истражувања околу застапеноста на позначајни видови риби (охридска пастрмка, крап, белвица). Покрај независните проекти од областа на рибарството финансирани од Министерството за образование и наука, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и разни странски донации, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство изработи Стратегија за прилагодување на земјоделско прехранбениот сектор кон заедничката земјоделска политика на ЕУ (САР) во која е опфатен и делот на рибарството со повеќе научни проекти, анализи и експертизи.

Во зависност од добиените податоци од истражувањата се превземаат мерки кои се однесуваат на количествата на изловот по видови риба. Исто така врз основа на добиените податоци може да се забрани и риболовот во одредено риболовно подрачје.

Добиените податоци од досегашните сознанија, како и од идните проекти се во функција на управувањето и унапредувањето на рибарството, а ги користат сите релевантни институции.

3. Дали вашата земја има квоти и ако има, кои податоци се прибираат за управување и верификација на квотите (бродски дневници, декларации за пристигнување, белешки за пловидбата, податоци за аукции, податоци за транспорт, информации за купувачите)? Како се користат овие податоци во процесот на контрола?

Согласно Законот за рибарството (“Службен весник на РМ бр.62/93”) услов за добивање на концесија е петгодишен план со предвидена квота за излов на риба по видови и години. Петгодишниот план го изготвува концесионерот, а се применува со добиена рецензија од соодветна научна институција. Пред почетокот на календарската година (најдоцна до месец ноември во тековната година), концесионерот до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство доставува годишна програма за унапредување, заштита и користење на рибниот фонд од риболовното подрачје, за која министерството дава согласност.

Надзор над спроведувањето на петгодишниот план и годишната програма врши Државниот инспекторат за земјоделство.

4. Дали постојат постапки или механизми за проверка на податоците?

Државниот земјоделски инспекторат врши проверка на податоците врз основа на планираниот излов, пријавениот излов и контрола на финансиската документација за количината на продадена риба во споредба поднесениот петгодишен план и годишните програми за унапредување, заштита и користење на рибниот фонд од риболовните подрачја.

F. Инспекција

1. Обезбедете статистички податоци за спроведените инспекции.

Преглед на извршен инспекциски надзор за период од 2000 до 2003 година				
Година	Извршени контроли	Составени записници	Донесени решенија за отстранување на недостатоци	Поднесени барања за прекршочна постапка
2000	424	301	18	256
2001	386	278	21	232
2002	335	260	20	232
2003	296	265	18	257
Извор: Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство Обработка: Државен инспекторат за земјоделство				

2. Кои службени лица се одговорни за вршење на инспекција?

Државните инспектори за земјоделство се одговорни за вршење инспекција.

3. Постои ли стратегија на инспекцијата? Како се одредуваат целите?

Државниот инспекторат за земјоделство изготвува годишна Програма за работа. Целите се одредуваат врз основа на следењето на состојбите во предходниот период, поднесени пријави на правни и физички лица и здруженија на граѓани, како и врз основа на барање на соодветната служба во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

4. Постојат ли насоки кои укажуваат на начинот на којшто треба да се спроведува инспекцијата?

Инспекцијата се извршува врз основа на законската регулатива и работни налози од директорот на Државниот инспекторат за земјоделство.

5. Во што се состои инспекцијата? Која методологија и стратегија се користи во процесот на вршење на инспекција?

Инспекцијата се врши над спроведувањето на сите одредби од законската регулатива од областа на рибарството, односно над спроведувањето на петогодишните програми и годишните планови доставени од корисниците на рибниот фонд за стопански и спортски риболов. Се врши контрола на изловот, почитувањето на пропишаното време за ловостој, порибување, дозволен риболовен алат, контрола на легитимациите за стопански и дозволите за спортски риболов и др.

6. Дали извршените инспекции се документирани, и ако се, како?

Државниот инспектор за земјоделство за извршените контроли изготвува записник согласно Законот за земјоделска инспекција ("Службен весник на РМ" бр. 38/04). Во случај на утврдување на непочитување на законската регулатива носи решение за отстранување на неправилностите, а во случај на непочитување на решението, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка согласно Законот за прекршоци ("Службен весник на РМ" бр. 15/97 и 35/97) или пријава за кривична постапка согласно Кривичниот законик ("Службен весник на РМ" бр. 37/96 и 60/99).

7. Кое е нивото на практичните вештини и способности на инспекциските служби? Што недостасува?

Инспекторите на Државниот инспекторат за земјоделство имаат висок степен на познавање на законската регулатива на Република Македонија. Потребно е нивно усовршување за подобро запознавање на стандардите и законската регулатива на ЕУ од областа на рибарството. Во спроведувањето на активностите има недостаток на човечки ресурси, како и техничка опременост.

IV. ЗАКОНСКИ ПРОЦЕДУРИ ЗА КАЗНУВАЊЕ ЗА ПРЕКРШОЦИ

1. Каква е правната рамка за казнување за извршените прекршоци?

Казнување за сторените прекршоци е во рамка на следните закони:

- Кривичниот законик (“Службен весник на РМ” бр. 37/96 и 60/99)
- Законот за прекршоци (“Службен весник на РМ” бр. 15/97 и 35/97)
- казнените одредби на Законот за рибарството (“Службен весник на РМ” бр. 62/93) и Законот за земјоделската инспекција (“Службен весник на РМ” бр. 38/04)

2. Дали казнувањето се базира на казнената или на управната постапка? Кои органи се надлежни за изрекување на казни?

Согласно постоечката законска регулатива, санкционирањето се врши со казнена и административно-управна постапка.

Административно - управните постапки ги спроведуваат државните инспектори и изрекуваат мерки.

Казнените постапки (прекршочни и кривични) ги спроведуваат надлежните судови и изрекуваат казни.

3. Кои административни казни се користат?

Доколку утврди неправилности, Државниот инспектор за земјоделство со решение во административно-управна постапка може привремено да забрани користење на рибниот фонд и да нареди отстранување на недостатоците во даден рок. Доколку не се постапи согласно решението, Државниот инспектор за земјоделство предлага до надлежната служба во министерството поведување постапка за одземање на правото на користење на рибниот фонд.

4. Кое е нивото на парични казни што може да се изрекуваат? Колкави се реалните нивоа на изречените казни?

Согласно Законот за прекршоци (“Службен весник на РМ” бр.15/97 и 35/97), Законот за земјоделската инспекција (“Службен весник на РМ” бр.38/04) и Законот за рибарството (“Службен весник на РМ” бр.62/93) во зависност од прекршокот паричните казни се движат од 15.000,00 денари до 300.000,00 денари. За физичките лица се движат од 15.000,00 до 50.000,00 денари, а за правните од 50.000,00 до 300.000,00 денари. Покрај правното лице се казнува и одговорното лице на правното лице со парична казна од 20.000,00 до 50.000,00. Реалните казни се на ниво на најниските парични санкции за одреден прекршок.

5. На кои начини може да се изврши заплenuвање на уловот и опремата? До кои граници се врши заплenuвање на уловот и приборот?

Согласно Законот за рибарството (“Службен весник на РМ” бр.62/93) покрај паричната казна се применува и заштитна мерка одземање на уловот и риболовните средства со кои е сторен прекршокот. Одземениот улов и риболовни средства се предаваат до надлежните судови, кои се надлежни за понатамошната постапка.

6. Какви средства за вложување жалба постојат?

Управната постапка ја врши Државниот инспекторат за земјоделство, а врз основа на донесеното решение и правната поука од истото, странката има право на жалба до Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство или до Второстепена Комисија за земјоделство, шумарство, водостопанство и ветеринарство при Владата на Република Македонија. Доколку странката е незадоволна од решението на второстепените органи има право на тужба до Врховниот суд на Република Македонија. Одлуката на Врховниот суд е конечна.

7. Кои се барањата во поглед на доказите? Дали е потребно да се докаже намерата?

Државниот инспектор за земјоделство е должен да ги применува одредбите од Законот за општа управна постапка ("Службен лист на СФРЈ" бр. 47/86 - пречистен текст) и Законот за земјоделската инспекција ("Службен весник на РМ" бр. 38/04). Во управна постапка инспекторот не може да донесе решение ако не ги утврдил и докажал фактите за постоење на одредена неправилност. Доказот на намерата е неопходен и влијае за изрекување на казната, а во зависност од прекршокот има влијание и на висината на казната.

8. Дадете статистички податоци за изречените казни за прекршоци во рибарството.

Преглед на статистички податоци за изречени казни за прекршоци во областа на рибарството				
Година	Број на поднесени барања за прекршочна постапка	Број на решени барања	Број на изречени казни	Изречени казни во денари
2000	256	265	15	426.100
2001	232	113	74	188.300
2002	232	146	73	213.600
2003	257	133	96	471.900
Вкупно	977	657	258	1.299.900
Извор: Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство				
Обработка: Државен инспекторат за земјоделство				

Коментар:

Поднесените барања за поведување на прекршочна постапка имаат законски рок за решавање две години. Решавањето по барањата се однесува на односната година и на предходната година. Разликата од бројот на решените барања и бројот на изречените казни (399) се однесува на отфрлени, казнети со укор или казнети со опомена за кои Државниот инспекторат за земјоделство не води посебна аналитика.

V. ДРЖАВНА ПОМОШ ВО СЕКТОРОТ НА РИБАРСТВО

Ве молеме да наведете информации за државната помош во рибарството во текот на последните три години.

Бидејќи рибарството како гранка спаѓа во секторот за земјоделство, државната помош се реализира преку годишните програми за поттикнување на развојот на земјоделството што ги изработува Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство. Средствата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија. Во последните три години се исплаќаат средства за порибување на риболовните подрачја и риболовните ревири со автохтони видови риби. Средствата се исплаќаат за извршено порибување со произведен или со набавен подмладок од одредени видови риби. Покрај ова, во изминативе години беа предвидени средства и за одредени научни проекти. Финансиската поддршка по години и мерки е прикажана во следната табела:

Исплатени средства за финансиска поддршка во рибарството (во МКД)			
Опис на мерка	2001	2002	2003
Финансиска поддршка за порибување на природни езера	5.000.000	5.000.000	3.200.000
Финансиска поддршка за порибување на риболовни ревири	400.000	-	300.000
Финансиска поддршка за селекција и развивање на салмонидни видови риби во Охридското Езеро	300.000	-	
Финансиска поддршка за изнаоѓање на технолошки решенија за решавање на еутрофикацијата на акумулацијата "Стрежево" - Битола	300.000	-	
Извор: Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство			
Обработка: Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство			

VI. МЕЃУНАРОДНИ ДОГОВОРИ ВО РИБОЛОВОТ

1. Дали вашата држава има потпишано меѓународни договори во областа на рибарството? Доколку има, ве молиме да го наведете бројот на пловила и количеството на риба што е предмет на тие договори?

Меѓународни договори во областа на рибарството по однос на бројот на пловила и количеството на риба не постојат. Постои меѓународна соработка исклучиво по однос на одредување на точниот термин за тотален ловостој на рибниот фонд во периодот на мрестењето. За оваа цел еднаш годишно се состануваат експерти по рибарство од Република Грција, Република Албанија и Република Македонија на “ад - хок” средби и одредениот термин за ловостој го предлагаат на своите Влади за истите да донесат одлука за негово спроведување.